

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

KringloopZINE

Meer halen uit de biologische kringloop

Driemaandelijks tijdschrift voor de actieve kringloopkracht: nr 33 • januari - februari - maart 2021

Beste,

Wat is er mooier dan een sneeuwwit tapijt dat alle bomen, struiken en hagen liefdevol beschermt tegen de ijzige koude wind tijdens die winterse februaridagen? Hier en daar geeft de natuur haar kleuren prijs in de tuin met de rode bottels, zwarte klimopbessen en roodborstjes die hun sporen in de sneeuw laten.

Net zoals de sneeuw uiteindelijk smolt, hopen we dat de coronamaatregelen samen met het virus langzaam het land verlaten en we opnieuw – net als de vogels - blij van tuin tot tuin kunnen trekken. Om die overgangsfase zo veilig mogelijk door te komen, gaan we voor coronaproof-acties. Ondertussen laten we je in dit nummer genieten van de tuin van Jaklien en Filip.

Alvast heel veel tuin-, kringloop- en leesplezier gewenst!

Kristof Van Stichelen
Elfriede Anthonissen
Team Thuiskringlopen

In dit nummer:

Kringloopquotes 2

Kort#Krachtig

Interesse om Vlaco-lesgever te worden? 3

Samenwerking Open tuinen Landelijke Gilden ... 12

Actief-Creatief

20 jaar 't Compostjen 4

Grond, grondiger, gegrond

Lente in de kringlooptuin van Jaklien en Filip 6

Kringloopweekend 2021 9

Brood smaakt ... altijd

Voedselverspilling vermijden is broodnodig 10

Kringloopquotes

“Nothing happens unless we dream.”

Carl Sandburg

"Het kraaien van hanen, het geluid van krekels,
de geur van stro of van mest ...
Al dit zintuiglijk erfgoed
is voortaan beschermd in Frankrijk"

"Mijn zoon is als een vogel ... altijd hoorbaar en heel de dag door op zoek naar eten!"

INTERESSE OM VLACO-LESGEVER TE WORDEN?

Ben jij een (compost)vat vol kennis en wil je anderen daarvan laten meegenieten? Of ben je een man/vrouw van de praktijk en bezit je de kunst om je vakmanschap over te brengen op anderen? Als de kringloop van grondstoffen in keuken en tuin jou boeit en als de zorg voor leefmilieu, klimaat, duurzaamheid, biodiversiteit ... vaste waarden zijn voor jou, dan is onderstaande misschien wel iets voor jou?

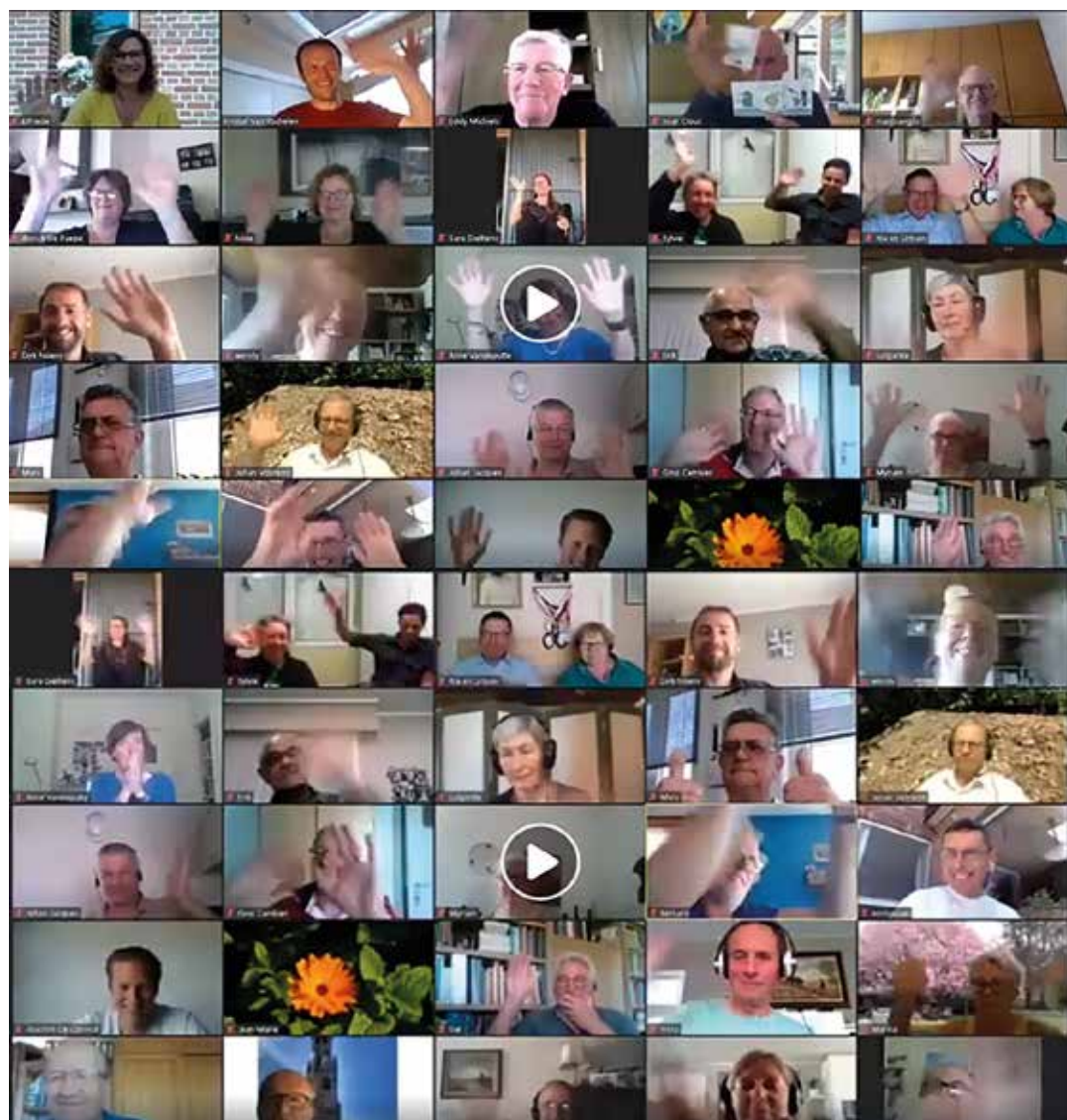
Begin 2020 leidden we 15 nieuwe Vlaco-lesgevers op. Deze nieuwe lichter kreeg een moeilijke start door de coronamaatregelen maar doet nu volop ervaring op met online-lesgeven. Als Vlaco-lesgever help je gemeenten en intercommunales om een heldere en eenduidige Vlaco-kringloopboodschap te verspreiden in Vlaanderen. Als freelance lesgever word je en ben je dus een sleutelfiguur in onze sensibilisering, en word je uiteraard ook als deskundige betaald.

De meeste van de nieuwe lesgevers wonen in het oosten van Vlaanderen. Zoals begin dit jaar vooropgesteld plannen we een tweede opleidingsmoment in het westen van Vlaanderen, specifiek bedoeld voor de inwoners van Oost- en West-Vlaanderen.

We hopen deze vorming tot Vlaco-lesgever te organiseren in het najaar van 2021. Afhankelijk van het aantal geïnteresseerden en hun woonplaatsen zullen we de precieze opleidingslocatie bepalen.

Enkele dagen na de laatste lesdag koppelen we reeds met jou terug of en wanneer je aan de slag kan als Vlaco-lesgever.

Heb je interesse? Hoe sneller je inschrijft, des te meer kans dat je er bij kan. Heb je vragen, opmerkingen of bedenkingen? Twijfel zeker niet om ons te contacteren. Mailen kan naar thuiskringlopen@vlaco.be. Bellen kan ook: 015/451.370.

Actief-creatief

20 JAAR 'T COMPOSTJEN

'T COMPOSTJEN

Een beetje voorgeschiedenis

't Compostjen vzw is het eerste wijk-composteringsproject in Lokeren en (ruime) omgeving, en is gelegen in de wijk Heiende. Het verhaal van 't Compostjen start al in 1999, toen een straat in de wijk door de Lokerse Gezinsraad werd bekroond als 'Mooist bebloemde straat van Lokeren'. In die straat lag een braakliggend terrein dat voorzien was als ontsluiting voor de latere uitbreiding van de wijk, maar op dat moment niet werd gebruikt, tenzij als (illegale) dumplocatie voor allerlei tuin- en bouwafval. Dat was een doorn in het oog van de wijkbewoners, die de koppen bij elkaar staken. Dat resulteerde in het voorstel om op dit terrein een wijkcompostering te starten. Want dat zou betekenen:

- geen sluikestort meer op het braakliggend terrein;
- een mooi alternatief voor het DIFTAR-systeem (dat vanaf 2002 zou ingevoerd worden);
- eigen compost maken om te gebruiken in de eigen tuinen;
- het sociaal contact opkrikken.

In 2000 werd een werkgroep opgericht. We trokken onze stoute tuinbottinnen aan en namen contact op met allerlei lokale instanties. Eén van de beloftes die we met de werkgroep **deden** was dat we met z'n allen een zgn. compostmeesteropleiding zouden gaan volgen. Dat engagement wierp zijn vruchten af:

- van de Waasse Landmaatschappij (eigenaar van het terrein en effectief geschreven met twee a's en twee s'en 😊) kregen we de toestemming om het terrein gratis te gebruiken (mits enkele haalbare randvoorwaarden);
- van de stad Lokeren kregen we een afsluiting en houtsnippers cadeau;
- van de afvalintercommunale IDM kregen we de nodige (toen nog houten) compostbakken en een bergruimte.

Daar gaan we

Eind 2001 konden we met de inrichting van het terrein (lees: troep opruimen) van start gaan en het terrein inzaaien. In guur winterweer plaatsten we o.a. de omheining. Naast de stad Lokeren en IDM zorgden ook de burens voor heel wat gratis materiaal, zoals voetpadtegels, een kleine bergruimte, beplanting, Dat jaar deden wij, zoals beloofd, onze compostmeesteropleiding.

Tussendoor werd een passende naam en logo bedacht ('t Compostjen, dus 😊) en werden de (toen) 46 gezinnen van de wijk bezocht (voor het geven van tekst en uitleg). Heel de buurt stond achter het wijkcomposteer-idee. Voor de jaarlijkse bijdrage van slechts 5 euro kon / mocht ieder gezin zijn gft-resten aanbrengen.

Op 6 april 2002 was het dan zo ver: de officiële opening van 't Compostjen, in aanwezigheid van de wijkbewoners en een reeks lokale VIP's.

In het eerste jaar hielden we alle gegevens heel nauwgezet bij. Dat was ook nodig om na één jaar, **samen met onze partners**, de aanpak te kunnen evalueren en waar nodig bij te sturen. Iedereen was na één jaar al overtuigd van de nood van dergelijk initiatief.

Het lage lidgeld (€ 5/jaar/gezin) gaf ons amper ruimte om grootse ingrepen te doen. Daarvoor mikten we op allerlei grote en kleine projectoproepen, zoals BuitenGewone Buurt, Buurten op den Buiten (**beiden Koning Boudewijnstichting**), Allemaal SAM, Douwe Egberts Group ... De financiële middelen die we met die projectaanpak los weekten, maakten dat we minder moesten aankloppen bij onze partners, vrienden, burens, middenstanders ... voor materiële hulp. Na een tijdje konden we zo onze eigen semiprofessionele verhuurselaar aankopen, naast een mulchmaaier, enkele picknicktafels, extra compostbakken in kunststof, fruitbomen, werkmateriaal en -kledij, ...

De werking van 't Compostjen werd de jaren nadien ook opgepikt door diverse media. Radio 2 kwam langs, heel wat artikels verschenen in de pers (tot zelfs in the UK), andere wijkcomités kwamen bij ons curieuzeneuzen, een groep prille compostmeesters uit het Zutphen (NL) bracht ons een bezoek, Vlaco zakte af met een Franse delegatie professionele en vrijwillige composteers... In 2008 werd 't Compostjen genomineerd voor de Vlaco-awards.

Al deze binnen- en buitenlandse belangstelling was uiteraard een hart onder de riem van de werkgroep 't Compostjen en tegelijk een stevige stimulans om verder te doen, want men zei ons expliciet en impliciet: "Julie zijn goed bezig!".

De jaren gingen voorbij ...

Het terrein kende nadien diverse aanpassingen: een nieuwe bergruimte werd gezet, kunststof-compostbakken vervingen de houten bakken, het terrein werd praktischer ingericht, en – we zijn nog best trots op deze eigen creatie – we bouwden een betonmolen om tot een mechanische compostzeef (die ons nadien nog heel wat uren noest zeefwerk zou besparen).

't Compostjen bleek ook op sociaal vlak bijzonder veel in gang te zetten. De bewoners ontmoet(t)en er elkaar, vrolijke (en minder vrolijke) gesprekken werden er gevoerd, het jaarlijks wijkfeest kende hier zijn ontstaan, net als de traditionele nieuwjaarsdrink.

Ondertussen breidde de wijk uit tot 97 gezinnen die bijna allemaal lid werden (en nog steeds zijn) van de wijkcompostering (koken kost geld, het lidgeld werd opgetrokken naar € 7,5/jaar).

Na regen komt zonneschijn ... en weer regen?

De laatste jaren kende de werking van 't Compostjen een paar tegenvallers. In 2016 werden de plannen realiteit om op het terrein achter 't Compostjen 29 nieuwe woningen te bouwen. Dit betekende dat we alles moesten ontruimen om plaats te maken voor een ontsluitingsweg. Een flinke streep door ons engagement. De aanvoer van gft-resten werd gestopt om de mogelijkheid te geven het aanwezige materiaal verder te composteren en alle materiaal af te breken. Zouden we later nog over een geschikt terrein kunnen beschikken? Was dit het einde van 't Compostjen? En van het wijkfeest? En van de wijk sfeer? De toekomst was onduidelijk ...

Na (veel) gesprekken tussen 't Compostjen en de stad enerzijds en de Waasse Landmaatschappij anderzijds werd besloten

de ligging van de ontsluitingsweg naar de nieuwe woningen enigszins te herzien. Hierdoor kregen we alvast een (weliswaar klein) perceeltje ter beschikking om ons materiaal op te slaan. Oef, dat was alvast een kleine lichtpuntje.

Oei! Wat nu?

We bleven praten. En al dat overleg maakte dat ons in 2019 een volwaardig composteerterrein ter beschikking werd gesteld. We kunnen dit terrein in gebruik nemen als alle werkzaamheden van de wijkuitbreiding zijn voltooid. Wat een opluchting was dat, toen we dat vernamen!! Want het (sociale) leven in de wijk was toch niet meer hetzelfde, zo zonder wijkcompostering.

Om de contacten tussen de bewoners ondertussen niet te laten verwateren, namen we deel aan het Mooimakers-project 'Operatie Proper', met een schone, zwerfvuulvrije wijk en een mooie financiële beloning als resultaat. In afwachting van ons nieuw terrein is de werking (weliswaar in 'zakformaat') al opnieuw opgestart. Door plaatsgebrek kunnen we voorlopig enkel keukenresten en klein tuinafval verwerken. Nu maar duimen dat we snel écht met de inrichting van het nieuwe terrein kunnen beginnen: omheining en toegang, bergruimte, compostvaten en -bakken, picknicksets, beplanting, insectenhotel, kippenren, aankoop van nieuw materiaal (nieuwe verhakselaar en mulchmaaier, ...); we hebben heel veel plannen en onze handen jeuken 😊.

Het geheim van 't Compostjen?

Het project is ontstaan vanuit de bewoners; een groep heel gemotiveerde bewoners. We startten als burens die elkaar niet of nauwelijks kenden en groeiden uit tot een hechte vriendengroep, die op elkaar (kunnen) rekenen en zich ten volle voor hun project inzetten. Je mag vooral het aantal uren dat je aan dergelijk project besteedt (en dus niet kunt besteden aan bv. je gezin) niet onderschatten. Maar we zijn best wel trots dat we dankzij de wijkcompostering hebben gezorgd voor een wijk die 'sociaal aan elkaar hangt' en dat we in al die jaren maakten dat meer dan 550 ton Lokerse gft- en groenresten niet moesten worden opgehaald of afgevoerd. Het blijft allemaal vrijwilligerswerk, maar het is plezant vrijwilligerswerk. Voor onze inzet krijgen we heel wat terug. Wij staan alvast te popelen om 't Compostjen 2.0 op te starten, én om in 2022 twintig jaar 't Compostjen te vieren!

Grond-grondiger-gegrond

LENTE IN DE KRINGLOOPTUIN VAN JAKLIEN EN FILIP

In maart begint het bij ons te kriebelen; te tuinkriebelen. Als het kwik overdag af en toe richting 17-18°C klimt en we die typische lente- en aardegeur beginnen te ruiken, als de eerste échte zonnestrallen de bodem beginnen opwarmen ... dan jeuken de handen heel hard. Als we ons dan zouden laten gaan, dan zouden we beginnen wroeten in de tuin en die helemaal vol planten met allerlei fleurigs en lekkers.

Maar... we houden ons in, want het kan 's nachts immers nog flink afkoelen in maart. Maart, dat is tuinieren met de handrem op. We tonen je alvast heel graag wat wij de komende maanden allemaal uitspoken in onze kringlooptuin. Dat doen we in deze KringloopZINE en ook in de drie volgende edities van 2021.

Wij, dat zijn Filip en Jaklien. We hebben een tuin van 20 are met allerlei 'kringlopen', in Oost-Vlaanderen, niet zo ver van de Nederlandse grens. De bodem van onze tuin is zandig, heeft een vrij hoge grondwatertafel (zelfs in een doorsnee zomer) en is rijk aan organische stof.

Beestjes in de kringlooptuin

Laat ons beginnen met het dierenfolkje in onze tuin 😊.

Onze kringloopcollega's bij uitstek in de tuin, dat zijn onze kippen. We hadden tot voor kort maar één kip meer, maar eind oktober kochten we er twee extra. Sinds enkele dagen genieten we van de eerste eitjes van die twee nieuwelingen. Heerlijk is dat!

De kippen genieten ook van het gezelschap en de nabijheid van de kippen van onze buurvrouw, aan de andere kant van het hek.

Ons kippenhok is zo als het ware een samenkok.

Vroeger zaten onze hennen in een groot hok met veel kieren en hadden we wel eens last van bloedluis. Dat probleem is nu van de baan sinds we een kleiner, eenvoudig hok hebben; gemakkelijk proper te houden. Onze kippen krijgen geregeld Avimite. Dat is een onschadelijk, biologisch product dat we in het drinkwater van de kippen doen en dat de bloedluizen niet zo appreciëren. Ook pasten we al eens diatomeeënaarde toe. Dat is een poeder van dode kiezelwiertjes waarmee we het binnenkok bepoederden en dat ongedierte als vlooiën en luizen verwondt aan de ademhalingsorganen waarna deze afsterven. Ook heel handig was dat!

Afgelopen winter hebben we onze kippen ook een paar weken in de moestuin laten rondscharrelen. Dat pleziertje gunnen we hen elk jaar. Heel handig om je moestuin te ontdoen van slakken(eitjes), emelten en engerlingen!

Naast onze 'opgesloten' kippen loopt er hier nog wel wat ander tuinvolk rond, hoor. Achteraan in de tuin hebben we een klein bosje waar eekhoornpjes op bezoek komen, die we heel het jaar voorzien van overschot aan okker- en hazelnoten. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, houden eekhoorns geen winterslaap. Ze zijn in de winter wat minder actief, om niet teveel energie te verliezen en tijdens échte vriesdagen blijven eekhoorns wel eens enkele dagen in hun nest, maar verder zijn ze een heel jaar (hyper)actief.

Ook egels zien we vanaf maart tijdens de schemering doorheen onze tuin waggelen. Ze lijken de takkenstapel in de buurt van de compostbakken als uitvalsbasis te gebruiken. Van daaruit trekken ze een spoor van euh ... peuzelwerk doorheen de moestuin. Dat merk je aan de keverschilden en de slakkenhuizen die je tussen de groenten aantreft. Egels zijn trouwens verzot op katten- of hondenbrokken. Wist je dat? Heb je nog ergens van die brokken in kast of kelder opgeborgen? Zeker niet weggoaien; de egels zullen ze met plezier verorberen.

Grond-grondiger-gegrond

Nabij ons tuinbosje hebben we een natuurlijke vijver liggen. Toen we ons tuinperceel 45 jaar geleden kochten liep hier achter alle percelen een brede beek. Bij het bouwen van de huizen werden heel wat grondoverschotten gebruikt om de beek te dempen. Wijzelf kozen ervoor om ons beekgedeelte niet dicht te gooien, maar een beetje bij te werken, de oevers wat zachter te maken en het geheel hier en daar te accentueren. Daar hebben we nog geen minuut spijt van gehad.

Zelfs in de meest kurkdroge zomer staat er in de plas nog water. Het lijkt wel alsof alle libellen, waterjuffers, kikkers, padden en salamanders uit het dorp hier rond onze vijver afspreken als het elders te droog en te heet onder de voeten is geworden. Salamanders verbergen zich onder de oude boomstronken en stapels met verbrokkelde stenen. Jonge padden en kikkers zoeken veiligheid en verkoeling onder de oude bladeren van het Japans hoefblad en Ligularia.

De libellen en waterjuffers zitten vanaf eind maart al op de uitkijk op de oude plantenstengels die we hier en daar vergaten bij de voorjaarsopruim. Doe daar dan nog wat eendenkoppels bij, een hongerige reiger, een dappere fazant en een voortdurend weerkerende ijsvogel, en het plaatje van onze tuinvijver is compleet.

Eind maart halen we ook de laatste vogelbolletjes weg uit de tuin. Vanaf dan vinden de vogels immers weer vlot zelf eten en is onze hulp niet echt meer nodig. Dit jaar passeerden aan de vogeltafel o.a. vinken, groenlingen, staart-, pimpel-, kool- en zwarte mezen, ring- en huismussen, heggenmussen, kneutjes, maar ook wat grotere vogels zoals houtduiven, Turkse tortels en bonte spechten. De meeste van die bolletjes kopen we in

de winkel (zonder plastic netje er rond, want daar kunnen de vogels in verstrikt geraken). We maken soms ook zelf vogelvoeder-hangers waarin we gekraakte walnoten stoppen, of pindanootjes die in de kast bleven liggen, of muesligranen die hun 'tenminste houdbaar tot'-datum al heel ver voorbij zijn ... of gewoon de kruimeltjes van de keukentafel (let op: industrieel brood is niet geschikt voor de vogels). Lege kokosnootschelpen gooien we bv. nooit weg; die leggen we in de tuin om er allerlei eet- en drinkbaars voor de dieren in onder te brengen.

Of het in onze tuin allemaal peis en vree is als het op gewervelde dieren aankomt?

Nee, hoor. Met ratten geraken we al ons heel leven slaags. Hoe goed we ook opletten, ratten duiken toch altijd wel ergens op. Daar zit het kanaal hier in de buurt wellicht ook voor iets tussen, net als de hokjes en mesthopen in de aanliggende tuinen. Als je zelf ooit ratten in je tuin aantreft, denk dan zeker niet dat het aan je tuin- of – wie weet – compostbeheer ligt; de manier waarop er in de onmiddellijke buurt getuinierd wordt, speelt ook een grote rol, hoor.

En mollen, die zijn sommige jaren ook heel actief. Hoe we die dan toch proberen voorkomen of verjagen? Mollen zijn bang van irritant geluid en ambetante geurtjes. In het tuincentrum vind je trilapparaatjes en geursteentjes. Een alternatief voor zo een trilapparaat – zo hebben we zelf al gemerkt – is het in de grond slaan van enkele ijzeren staven en daar ('s morgens en in de vooravond) enkele stevige tikken tegen geven. Of een lege petfles over zo een staaf zetten, dat helpt ook. Die fles beweegt dan met de wind en dat maakt zoveel herrie in de grond dat de mollen hun biezen pakken. Wat ook helpt? Je er allemaal niet te druk om maken. De meeste mollen blijven slechts enkele weken op dezelfde plaats ...

Kringlopend moestuinieren

De ommuurde moestuin heeft een oppervlakte van 50 m² en een doormeter van 8 m. De indrukwekkende vlechtwand is opgemaakt uit wilgentenen met een lengte van 4 m.

Een moestuin hebben we ook. Die heeft een ronde vorm en is verdeeld in vier gelijke delen die samenkomen in het middelpunt van de cirkel. In deze vier delen kweken we respectievelijk peul-, wortel-, blad-/koolgewassen, en vruchtgewassen en ieder jaar schuiven we één perceeltje door.

Grond-grondiger-gegrond

Rond die cirkelvormige tuin staat er een 30 cm hoog vlechtwerkje van tweejarige wilgentenen. Elk jaar smukken we dat vlechtwerkje een beetje op met nieuwe twijgen en op die manier verwerken we heel wat takken en wissen in een functioneel vlechtwerkje.

In maart is de bodem vaak nog koud en vochtig, en het weer is uiterst wisselvallig. Enkel de groenten die tegen een stootje kunnen, zetten we nu al buiten: de erwtjes gaan dan in de grond, net als de wortelen, de gekochte broccoli- en slaplantjes, en de ajuinen en sjalotten ook. Wat we eind maart planten schermen we onmiddellijk af tegen duiven, merels, maar ook tegen allerlei andere (heel) kleine deugnieten (zoals wortelvlies, mineervlieg, koolvlies ...) die onze tuin hongerig in de gaten houden. Beschermen doen we met een vogelnet of insectengaas. Er zijn gazen op de markt die heel duurzaam zijn en – als je ze een beetje goed beheert – makkelijk een paar tientallen jaren mee gaan.

In april zaaien we o.a. rode biet. En in mei gaan de boonzaadjes en pompoenplanten in de grond.

In potten voorzaaien doen we niet (op wat zonnebloemen na) en een serre hebben we ook niet. We mikken vooral op sterke moestuingewassen die niet te veel kiemzorgen vragen. Spitten doen we evenmin; we gebruiken - zoals elke rechtgeaarde kringlooptuinier - de grelinette waarmee we onze (niet-gezeefde) thuiscompost onderwerken. Die compost maken we sinds het prille tuinbegin (eind jaren '70) helemaal zelf. Sinds enkele jaren hebben we daar drie grijze compostbakken voor, van elk meer dan 1m³. Nog nooit hebben we bodemverbeteraar van elders aangesleept. De kleine kringloop houden we hier echt bewust heel klein.

De sierlijke kringloop

Eind maart verwijderen we de meeste droge stengels en zaadhalmen waarin insecten en andere kleine tuindiertjes veilig hebben kunnen overwinteren. Die droge resten belanden in onze compostbakken en heel soms gebruiken we die als mulch.

In de siertuin zorgen we ervoor dat reeds eind april overal de grond goed bedekt is met vaste planten. Waar er in het vroege voorjaar een vaste plant blijkt te zijn verdwenen, zetten we een nieuwe (die we vaak gewoon van elders uit de tuin halen) en bedekken de naakte grond errond met wat droge bladeren of grasmaaisel, zolang dat nodig is. Door deze kleine ingrepen krijgt onkruid weinig kans. Als er hier en daar toch iets ongewenst

begint te groeien, trekken we dat gewoon uit (wat vaak vlot gaat dankzij de rulle en zandige bodem, die tegelijk rijk is een humus) of steken we dat uit met een onkruidsteker; een zeer handig werktuigje dat we constant bij de hand hebben als we in de tuin werken. Voor de rest van het voorjaar laten we onze siertuin zoveel mogelijk met rust.

Enkele jaren geleden had zowat iedere Vlaamse buxuseigenaar te maken met de buxusmot. De rupsen van deze vlinder vernielden soms in slechts enkele maanden tijd buxusaanplantingen die decennia nodig hadden om tot volle wasdom te komen. Ook wij kregen hier te maken met dit hardnekkig en invasief beestje. We vervingen onze kaalgevreten buxussen door gelijkaardige planten; eerst door *Ilex crenata* (Japanse hulst), maar dat mislukte want de grond bleek nèt op die plaats toch nog iets te droog, en twee jaar geleden door *Osmanthus burkwoodi* (schijnhulst). Beide hulsten lijken trouwens als twee druppels water op buxus, maar hebben geen last van motten of andere veelvraatjes. We kunnen die schijnhulst aan iedere kringlooptuinier aanraden.

Dat was alvast een kleine bloemlezing van wat wij twee hier allemaal in onze kringlooptuin uitrichtten in het voorjaar. In de volgende editie van KringloopZiNe gaan we dieper in op o.a. het beheer van onze gazon en de zomerse moestuin. Lees je dan ook mee? Heel graag tot dan.

Jaklien en Filip

KRINGLOOPWEEKEND 2021

Wij komen uit ons kot en we doen het veilig

In mijn omgeving zijn veel mensen aan de slag gegaan in hun tuin tijdens de pandemie. Was dat bij jou ook het geval? En sta jij ook te popelen om opnieuw mensen te ontvangen in je tuin? Of te helpen bij iemand in de tuin?

Team Thuiskringlopen mist de vrijwilliger en de Vlaco-lesgever mist zijn cursisten.

In 2021 hebben we de Kringloopweekend-activiteiten vervangen door een online-campagne over de Thuiscomposteerwijzer. Die werd gretig gedeeld. We laten de online-informatiezoekers niet in de steek en voeren in 2021 ook een digitale informatiecampagne rond het Kringloopweekend, maar we focussen toch vooral op de buitenactiviteiten.

Probeer zelf ook een activiteit te organiseren in het weekend van 12 en 13 juni. Of organiseer een actie met verschillende verenigingen in de periode eind mei – begin juli.

Twee voor de prijs van één:

- In het kader van het Europees C-Mart Life project 'Reductie voedselverlies bij Vlaamse huishoudens' zetten we in 2021 brood op de plank. We maken een klein tipboekje met broodreceptjes.
- Voor de tuinactiviteiten leggen we de focus op kringlooptechnieken in het kader van steden en klimaat. Klimaatacties in het kader van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen hoeven immers niet altijd groots aangepakt. Ook kleine ingrepen op balkon, terras of in de tuin, kunnen al een effect teweeg brengen. Aangepaste planten rond je huis, zorgen niet alleen voor schoonheid maar kunnen ook verkoeling brengen en zijn soms die levensnoodzakelijke tussenstop voor insecten uit je buurt. De juiste vochtbalans bewaren in de grond van je pot of tuin, kan de overlevingskansen van je planten behoorlijk beïnvloeden. In het najaar ontwikkelden we reeds twee nieuwe lessen (voorlopig enkel online presentaties) rond 'Water in de kringlooptuin' en 'Kringlooptuinieren in verander(en)de klimaatomstandigheden'. Mis je nog wat basiskennis om rond deze thema's met je kringloopwerking een activiteit op te zetten? Boek dan één van deze sessies via <https://lesaanvraag.vlaco.be>

Kringlooptechnieken maken het verschil

Bereid je alvast voor om je tuin klimaatbestendig te maken en je kennis of uitleg te staven met praktijkvoorbeelden in je tuin:

- mulch met wat je tuin te bieden heeft: compost, bladeren, grasmaaisel, houtsnippers ...
- gebruik voor je gazon een mulchmaaier of combimaaier
- denk aan wateropvang en waterdoorlatende verhardingen
- gebruik compost bij een nieuwe aanplant
- maak van je planten planttrekkers
- maak gebruik van de natuur om schaduwplekken te creëren

Een gratis inspiratiebox voor iedere geregistreerde activiteit!

In maart versturen we een mailing naar de gemeenten om activiteiten te registreren.

We stellen ook inspiratieboxen samen (1 per geregistreerde activiteit) met mondmasker, tipboekje, gerelateerde folders ... Indien de maatregelen aanhouden, zorgen we voor geplastificeerde uitlegbordjes die verspreid in de tuin opgehangen kunnen worden.

Gratis inspiratiebox	Aantal
Folder Composteren in een vat	50
Folder Composteren in bakken	50
Folder Compost brengt leven in de kringlooptuin	50
Folder Met insecten op hotel	50
Folder Kringlooptuinieren in de stad	50
Tipboekje Boordevol broodnodige tips	50
Uitdeelzakjes Rucolazaad voor de bezoekers	50
Herbruikbaar mondmasker	1
Handgel	1

Rucola, ook wel raketsla of notensla genoemd, zaai je bijna het ganse jaar door. De bladeren verwerk je in een heerlijke pesto of een zomerse salade.

Materiaal genoeg dus om de bezoeker te informeren met tips om brood tot de laatste kruimel te verwerken of kringlooptechnieken die ook in de stad een plaatsje verdienen en zo overall het klimaat ten goede komen.. Surf ook eens naar de Vlaco-website en bereken hoe je je CO₂-voetafdruk verkleint door compost te gebruiken!

Hou vanaf 15 mei de website www.kringloopweekend.be in de gaten voor meer info en filmpjes.

BROOD SMAAKT... ALTIJD

VOEDSELVERSPILLING VERMIJDEN IS BROODNODIG

Brood past in een gezond voedingspatroon. Het bevat veel voedingsstoffen zoals vitamines, mineralen en vezels. Brood dat gemaakt is van hele graankorrels bevat het meeste voedingsstoffen.

Brood en banket hebben hun plaatsje veroverd in de harten van de Vlamingen. Of het nu een pistolet is bij het ontbijt, een boterham in de brooddoos, een koffiekoek als vieruurtje of een broodje bij een kom soep ... het lijkt wel of er bij elke maaltijd **brood nodig** is.

Alhoewel de milieu-impact van brood minder groot is dan van bijvoorbeeld vlees - de CO₂-uitstoot van een kilo vlees is maar liefst 50x hoger dan die van een kilo brood - doen we er goed aan om ook brood niet in de voedselverliescijfers te laten opdagen!

Cijfers en sommen

Een volwassene eet gemiddeld 4 tot 5 sneden brood per dag. Dat is zelfs minder dan aangeraden bij de voedingsaanbevelingen. In België wordt per persoon en per jaar 40 tot 50 kg brood verorberd.

12% van wat de Vlaming thuis aan voeding weggooit, is brood. Als je weet dat per persoon per jaar 37 kg voeding verspild wordt, kunnen we afleiden dat 4,44 kg brood weggegooid wordt per persoon per jaar. Dat is 10% van wat hij in huis haalde.

Als je weet dat elk brood ongeveer 20 sneden bevat, blijven dus altijd 2 sneden of korsten over!

Jammer toch dat er zoveel brood en banket wordt weggegooid in Vlaanderen, want het is zo simpel om een overschot brood goed te bewaren en er nieuwe gerechten mee te maken.

"Ik heb maar twee sneden over, daar kan ik niets mee!",

"Ik heb maar twee korstjes over, dat zal het verschil niet maken!"; hoor je vaak als redenen.

Maar dat houdt geen steek.

Broodnodige tips

- Een ongesneden brood blijft langer vers dan een gesneden. De korst beschermt het brood immers tegen uitdrogen. Elke snede apart is vatbaar voor uitdroging. Investeren in een degelijk broodmes, kan opbrengen. Ben je nog niet handig genoeg om rechte sneden te maken? Snij het brood dan wat dikker en eet en beleg de sneden enkel.
- Bewaar je brood in een papieren zak (voor een harde korst) of een plastic zak in een broodtrommel op kamertemperatuur. Zeker niet in de koelkast! Tussen - 5 °C en + 5 °C laat het zetmeel water los en droogt het brood uit. Banket met room of belegd brood, leg je wel in de koeling anders treedt bederf op.
- Brood dat je niet binnen de twee dagen opeet, vries je best in. In een papieren broodzak of plastic diepvrieszak is dit enkele weken tot maanden houdbaar. Let op! Bij een ontdooid brood treedt sneller veroudering op. Je vriest best de porties die je per dag nodig hebt, apart in.
- Heb je brood nodig uit de diepvries voor je lunchpakket? Neem dan de bevroren sneden mee. 's Middags zijn die sneden ontdooid en smaken ze lekker vers.
- Heb je het toch niet kunnen vermijden dat je enkele sneden oud brood over hebt? Dan hebben we tientallen gerechten voor je uitgezocht die je achteraf nog laten smullen.
- Zelf paneermeel maken: Wanneer je een ovengerecht maakt, kan je de sneden onderaan in de oven te drogen leggen. Zo moet je de oven niet apart aanzetten voor het drogen van het brood. Met de blender maak je er in een handomdraai paneermeel van. Je kan ook kruiden of zeste mee laten drogen om een extra toets aan je paneermeel toe te voegen.
- Verzamel oude sneden, pistolets, broodjes ... goed droog in een broodzak of steek ze telkens in een zak in de diepvries. Wanneer je voldoende voorraad hebt, kan je aan de slag met de recepten.

Probeer ze uit! Je vindt nog meer recepten in de twee Restjeskookboeken van Vlaco. Beide boeken zijn nog steeds verkrijgbaar op www.vlaco.be

TANTE RIA'S SMOUTEBOLLEN

Gaan we samen lekker uit de bol?

INGREDIËNTEN

- oude pistolets, piccolo's of sandwiches
- melk
- poedersuiker

BEREIDING

- Snijd de broodjes in drieën of vieren.
- Laat de stukken weken in melk.
- Laat goed uitlekken en knijp vervolgens nog even uit.
- Bak ze in frituurolie op 180°C.
- Bestrooi met poedersuiker.

TIP EN VARIATIE

- Bak deze smoutebollen in frituurolie die je toch net wou vervangen. Het bakken van de bollen laat immers vaak wat stukjes achter in de frituurolie.
- Vervang de stukjes pistolet door kleine hotelbroodjes.

BROODCRUMBLE

Dat komt als mosterd bij de maaltijd

INGREDIËNTEN

- 1 deel (room)boter
- 1 deel mosterd
- 3 tot 4 delen fijngemalen droge broodkorsten

BEREIDING

- Verwarm de oven voor op 180°C.
- Kneed de ingrediënten tot een evenwichtig mengsel.
- Bak het mengsel in de oven tot alles goudbruin is.
- Roer tijdens het bakken regelmatig om.
- Serveer dit gerecht bij de hoofdmaaltijd, zoals gekookte couscous, rijst of quinoa.

TIP EN VARIATIE

- Als je enkel gedroogd broodkruim (zonder korstjes) gebruikt, wordt de textuur opvallend fijner.
- Wil je het wat "specialer"? Gebruik kokosboter in plaats van boter of voeg na het bakken, als het geheel nog warm is, kruiden toe zoals citroenzeste (dat is de geraspte schil van een citroen), geraspte gember of kerriepoeder.
- Geen oven? Meng gelijke delen paneermeel, (zonnebloem) pitten en noten. Voeg currykruiden en fijngesneden tuinkruiden toe, maar bak het mengsel niet. Ook verrassend lekker!

Landelijke Gilden
samen beleef je meer

Samenwerking Open tuinen Landelijke Gilden

Ook de tuinwerking van Landelijke Gilden zet alles op alles om Open tuinen tijdens het **laatste weekend van juni** te laten plaatsvinden. Een trouwe groep tuineigenaars vraagt jaarlijks om een samenwerking met de Kringloopkrachten. Landelijke Gilden stelt alles in het werk om de activiteiten coronaproof te laten verlopen. Indien de strenge maatregelen aanblijven, kan er zelfs met tijdslots per tuin bezoek geboekt worden.

Wil je zeker zijn dat jullie kringloopwerking een plaatsje krijgt in één van de Open tuinen?

Stuur dan een mail naar thuiskringlopen@vlaco.be. De provinciale bijeenkomsten ter voorbereiding van Open tuinen starten half april. Daar kunnen tuineigenaars aangeven of ze een samenwerking met een kringloopkracht in hun tuin wensen. Vanaf half mei kunnen we de locaties bezorgen waar een kringloopkracht vereist is.

TUIN VAN DE TOEKOMST

De komende vier jaren, staat de tuin van de toekomst in de kijker. Droogte, water en de veranderende klimaatomstandigheden spelen hier een cruciale rol in. Beide thema's goten we in een nieuwe presentatie die je ook met je kringloopwerking online kan laten plaatsvinden.

colofon

Uitgave van Vlaco vzw

Redactie: Kristof Van Stichelen,
Elfriede Anthonissen,
Kristel Vandenbroek

Vormgeving: Reclamebureau Mink

Druk: Drukkerij Buroform

V.U.: Danny Wille
Stationsstraat 110
2800 Mechelen

Redactie-adres: Vlaco vzw
Team ThuisKringlopen
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
Tel.: 015 451 370
thuiskringlopen@vlaco.be

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is toegelaten, mits bronvermelding.